

आरोग्य विभाग
जिल्हा परिषद सोलापूर
आरोग्य विभागांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या योजना

जिल्हयातील आरोग्य संस्थाविषयी माहिती.

सोलापूर जिल्हयाची लोकसंख्या 2001 चे जनगणनेनुसार 3849543 असून यात शहरी 872478, नागरी 352806, ग्रामीण 2624259, एकूण लोकसंख्येत 1000 पुरुषांमागे 933 स्त्रीया आहेत. आरोग्य सेवा पुरविण्यासाठी एकूण 77 प्रा.आ.केंद्रे आणि 431 उपकेंद्रे कार्यरत आहेत.

सोलापूर जिल्हयातील वैद्यकीय अधिकारी आणि आरोग्य कर्मचारी पदस्थिती

क्र	पदनाम	मंजूर पदे	भरलेली पदे	रिक्त पदे	शेरा
1	वैद्यकीय अधिकारी	165	137	28	
2	वैद्यकीय अधिकारी (आयुर्वेद)	5	5	0	
3	विस्तार अधिकारी (बीएएमएस)	5	5	0	
4	विस्तार अधिकारी	24	24	0	
5	आरोग्य सहाय्यक	122	107	15	
6	आरोग्य सहाय्यिका	100	93	7	
7	आरोग्य सेवक	298	217	52	
8	आरोग्य सेविका	509	439	70	
9	कुष्ठतंत्रज्ञ	19	19	00	
10	औषध निर्माता	79	75	04	
11	हिवताप पर्यवेक्षक	11	11	0	
12	अवैद्यकीय पर्यवेक्षक	00	00	00	
13	शितसाखळी तंत्रज्ञ	1	1	0	
14	प्रशिक्षित दाई		680	0	
15	ग्रामीण आरोग्य मार्गदर्शिका	1320	1140	180	

सोलापूर जिल्हयातील परिषदेतील आयुर्वेद दवाखान्याची माहिती :-

सोलापूर जिल्हयातील 11 तालुक्यातील 4 तालुक्यात 5 आयुर्वेद दवाखाने कार्यरत आहेत.

- 1) शेळवे ता.पंढरपूर 2) शेटफळ ता.मोहोळ 3) गाडेगांव ता.बार्शी 4) श्रीपतपिंपरी ता.बार्शी 5) जिंती ता.करमाळा. या पाचही आयुर्वेदिक दवाखान्यात रुग्णांना आयुर्वेद सेवा देऊन बरे केले जातात. औषधी योजनेत पूर्ण आयुर्वेदीक औषधांचा वापर केला जातो. तसेच सहा राष्ट्रीय कार्यक्रम सुध्दा राबविले जातात.

साथरोग विभाग

11 तालुके, 9 नगरपरिषदेसह 4063416 लोकसंख्या असलेल्या सोलापूर जिल्हयात एकूण 1142 गावे, व 1028 ग्रामपंचायतींचा समावेश आहे. जिल्हा परिषद सोलापूर कार्यक्षेत्रामधील 11 तालुक्यांमध्ये 77 प्रा.आ.केंद्र व 431 केंद्रे, 5 आयुर्वेदीक दवाखाने, यांच्यामार्फत साथीच्या रोगांना आळा घालण्यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाययोजना केल्या जातात.

साथींच्या खालील 16 आजारांवर आरोग्य विभागामार्फत सनियंत्रण केले जाते.

- 1.कॉलरा 2.गॅस्ट्रो 3.अतिसार 4.हगवण 5.काविळ 6.विषमज्वर 7.हिवताप 8.डेंग्यु 9.जापनिज एनसिफेलयाटिस 10.प्लेग 11.लेप्टोस्पायरोसिस 12.गोवर 13.धनुर्वात 14.पोलिओ 15.घटसर्प 16.डांग्या खोकला

प्रा.आ.केंद्रांतर्गत आरोग्य कर्मचाऱ्यांमार्फत दैनंदिन साथरोग सर्वेक्षण केले जाते.

अपेक्षापेक्षा जास्त एखाद्या गावात साथीचे रुग्ण जास्त आढळल्यास साथ लागण झाली असे समजून प्रतिबंधात्मक उपाययोजना केली जाते. आरोग्य कर्मचारी यांचेमार्फत प्रा.आ.केंद्रस्तरावरून पाणी शुध्दीकरणाचे सनियंत्रण केले जाते. पाणी उदभवाचे नियमितपणे पाणी नमूने घेऊन जिल्हा आरोग्य प्रयोगशाळेत पाठविले जातात. व तपासणीअंती दुषित पाणी उदभवाचे नियमित शुध्दीकरण करण्यासाठी संबंधित ग्रामपंचायतीना कळविले जाते. जिल्हास्तरावरून वैद्यकिय अधिकारी, विस्तार अधिकारी, गट विकास अधिकारी, तसेच आरोग्य सहाय्यक यांच्या मासिक सभेत वेळोवेळी आढावा घेतला जातो. तालुकास्तरावर ग्रामसेवकांच्या आढावा घेतला जातो. व मार्गदर्शन करण्यात येते.

दुषित पाणी नमुन्याच्या बाबतीत दुषित पाणी नमुन्यांचा अहवाल संबंधित प्रा.आ.केंद्राकडे पाठविला जातो. व वैद्यकिय अधिकारी यांच्यामार्फत संबंधित ग्रामपंचायतींना कळवून नियमित पाणी शुध्दीकरणाबाबत कार्यवाही करण्यात येते. त्याचप्रमाणे वेळोवेळी ग्रामपंचायतीकडील ब्लिचिंग पावडरची तपासणी करण्यात येते. 20% कमी क्लोरिनचे प्रमाण असल्यास

त्याग्रामपंचायतींची यादी प्राप्त करून गट विकास अधिकारी पं.स.ना पुढील कार्यवाहीसाठी कळविण्यात येते तसेच प्रा.आ.केंद्राकडून संबंधित ग्रामपंचायतींना कळविण्यात येते.

गावपातळीवर पाणी शुध्दीकरण करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना विहित पध्दतीने योग्य प्रमाणात टि.सी.एलचा वापर करून नियमित पाणी शुध्दीकरण करण्याबाबत निरंतर प्रशिक्षण आरोग्य कर्मचाऱ्यांमार्फत दिले जाते.

सन 2008-09 मधील साथ उद्रेकाबाबतची माहिती

सन	कॉलरा		गॅस्ट्रो		काविळ		विषमज्वर		हगवण		अतिसार		एकूण साथ उद्रेक
	ला	मृ	ला	मृ	ला	मृ	ला	मृ	ला	मृ	ला	मृ	
एप्रिल 07ते मार्च 08	0	0	466	11	0	0	0	0	0	0	56	0	13
एप्रिल 08 ते मार्च 09	0	0	62	3	0	0	0	0	0	0	64	0	3

पाणी नमुने तपासणी अहवाल

वर्ष	पाणी नमुने तपासले	दुषित	दुषित नमुन्यांची टक्केवारी
एप्रिल 07 ते मार्च 08	18617	7379	39
एप्रिल 08 ते मार्च 09	20615	4875	24

ब्लिचिंग पावडर तपासणी अहवाल

वर्ष	एकूण ब्लिचिंग पावडर तपासले	20 टक्के पेक्षा कमी क्लोरिनचे प्रमाण	टक्केवारी
एप्रिल 07 ते मार्च 08	376	23	6
एप्रिल 08 ते ऑगस्ट 09	160	20	13

कुटुंब कल्याण शस्त्रक्रिया कार्यक्रम

कुटुंब कल्याण कार्यक्रमांतर्गत दोन पध्दतीचा वापर करता येतो.

1) कायम पध्दती 2) तात्पुरत्या पध्दती.

कायम पध्दती :- अ) पुरुष नसबंदी (एन.एस.व्ही.) :- या पध्दतीमध्ये कुटुंब नियोजनास पात्र पुरुषावर बिनटाका पुरुष नसबंदी शस्त्रक्रिया करणेत येते. ही अत्यंत सोपी, साधी व कमी वेळात होणारी नसबंदी शस्त्रक्रिया आहे.

पुरुष नसबंदी शस्त्रक्रिया करणारास राज्य शासनातर्फे 351/- रुपये व केंद्र शासनातर्फे 1100/- असे मिळून 1451/- रुपये मोबदला दिला जातो.

ब) स्त्री टाका नसबंदी शस्त्रक्रिया :- ही शस्त्रक्रिया प्राथमिक आरोग्य केंद्र व ग्रामीण रुग्णालय तसेच कुटीर रुग्णालयात दर आठवड्याच्या ठराविक दिवशी केली जाते. शस्त्रक्रिया करून घेणाऱ्या दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थीस रुपये 600/- व इतर स्त्री लाभार्थीस 250/- मोबदला दिला जातो .

क) बिनटाका स्त्री नसबंदी शस्त्रक्रिया :- ही शस्त्रक्रिया ग्रामीण रुग्णालय तसेच कुटीर रुग्णालयात ठराविक प्रा.आ.केंद्रात दरमहा शिबिराचे आयोजन केले जाते. शस्त्रक्रिया करून घेणाऱ्या दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थीस रुपये 600/- व इतर स्त्री लाभार्थीस 250/- मोबदला दिला जातो .

तात्पुरत्या पध्दती :- यात दोन मुलांमध्ये पाळणा लांबविणेसाठीच्या खालील पध्दतींचा समावेश आहे.

अ) तांबी बसविणे :- विवाहीत जोडप्यांना लग्नानंतर उशीरा मुल हवे असल्यास किंवा 1 मुलांच्या जन्मानंतर 2 मुलांमध्ये अंतर ठेवावयाचे असल्यास या पध्दतीचा वापर करतात.

ही अत्यंत सोपी पध्दत असून पात्र स्त्रीवर प्रा.आ.केंद्र, उपकेंद्र, ग्रामीण रुग्णालयाचे ठिकाणी कामाच्या वेळात कधीही तांबी बसविता येते. मासिक पाळीवर तांबी बसविण्याची असल्यास 5 व्या दिवसांपासून बसविता येते. तांबी ही इंग्रजी T आकाराचे छोटे साधन असून स्त्रीच्या गर्भाशयात बसविले जाते. तांबी गर्भाशयात 2 ते 3 वर्षे ठेवली जाते. वरील ठिकाणी ही मोफत बसविली जाते.

ब) ओरल पिल्स :- पाळणा लांबविण्यासाठी स्त्रीयांनी तोंडानी घ्यावयाच्या गोळ्यास ओरल पिल्स म्हणतात. पात्र स्त्रीस या गोळ्या घेऊन 3 वर्षे पाळणा लांबविता येतो.

क) निरोध वापरणे :- पाळणा लांबविण्यासाठी पुरुषांनी वापरण्याच्या साधण्यास निरोध म्हणतात. सर्व शासकिय दवाखान्यात निरोध हे साधन मोफत मिळते.

कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाखाली मागील 5 वर्षात झालेल्या कामाची माहिती :-
नसबंदी शस्त्रक्रिया

क्र	वर्ष	उदिदष्ट	साध्य				
			पुरुष	स्त्री टाका	बिनटाका	एकूण	%
1	2004-05	30590	426	23351	7485	31262	102
2	2005-06	32780	474	14022	10782	25278	77
3	2006-07	32780	474	14702	10102	25278	77
4	2007-08	20000	490	8752	9390	18632	93
5	2008-09	18322	226	8147	10206	18579	101

तांबी

क्र	वर्ष	उदिदष्ट	साध्य	टक्केवारी
1	2004-05	17320	16174	93
2	2005-06	16320	15813	96
3	2006-07	16742	14924	89
4	2007-08	15676	13746	88
5	2008-09	15452	14832	96

सुधारीत सावित्रीबाई फुले कन्या कल्याण पारितोषिक योजना :- (शासन निधी)

दारिद्र्य रेषेखालील जोडप्यांनी मुलगा नसताना केवळ एक किंवा दोन मुलींच्या जन्मानंतर कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करुन घेतल्यास त्यांच्या मुलींकरिता विशेष प्रोत्साहनात्मक योजना पारितोषिक योजना

योजनेचे स्वरुप

अ) एका मुलीनंतर शस्त्रक्रिया केल्यास, शस्त्रक्रिया केलेल्या व्यक्तिस रु.२,०००/- रोख व मुलीच्या नांवे रु. ८,०००/- राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र स्वरुपात.

ब) दोन मुलीनंतर शस्त्रक्रिया केल्यास, शस्त्रक्रिया केलेल्या व्यक्तिस रु.२,०००/- रोख व प्रत्येक मुलीच्या नांवे रु.४,०००/- याप्रमाणे रु.८,०००/- राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र स्वरुपात.

योजनेच्या अटी व शर्ती

सदर योजनेच्या अटी व शर्ती खालीलप्रमाणे राहतील:-

- १) सदर योजनेचा लाभ फक्त महाराष्ट्र राज्यात अधिवासी कुटुंबानाच देय होईल.
- २) लाभार्थी हा दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबाच्या यादीतील असावा.
- ३) पती किंवा पत्नीने केलेली कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया राज्यातील शासन मान्यता प्राप्त संस्था अथवा नोंदणीकृत वैद्यकिय व्यवसायिक रुग्णालयात दिनांक १ एप्रिल २००७ रोजी अथवा तदनंतर केलेली असावी.
- ४) पती किंवा पत्नीपैकी कोणीही यापूर्वी निर्बिजीकरण शस्त्रक्रिया केलेली नसावी.
- ५) सदर योजनेच्या लाभार्थीना फक्त एक अथवा दोन मुली असाव्यात पंरतू मुलगा मात्र नसावा.

अर्ज करण्याची पध्दत

सदर योजनेचा विहित नमुन्यातील परिपूर्ण अर्ज आवश्यक त्या कागदपत्रासह जिल्ह्यातील महानगरपालिका व नगरपालिका क्षेत्रातील लाभार्थ्यांनी आरोग्य अधिकारी यांचेकडे आणि राज्यातील इतर ठिकाणच्या लाभार्थींनी जिल्हा आरोग्य अधिकारी यांचेकडे पाठवावा.

लाभार्थी जोडप्याने एक मुलीनंतर कु.नि.शस्त्रक्रिया केली असल्यास त्या मुलीचे वय १ वर्षे पुर्ण झालेनंतर आणि दोन मुलीनंतर कु.नि.शस्त्रक्रिया केली असल्यास दुस-या मुलीचे वय १ वर्षे पुर्ण झालेनंतर वरील संबधीत अधिका-याकडे आपले परिपुर्ण अर्ज सादर करावेत.

लाभ दिलेल्या लाभार्थीची पाच वर्षाची माहिती.

अ.क्र.	वर्ष	प्राप्त अनुदान	लाभ दिलेले लाभार्थी			खर्च रु.
			1 मुलगी	2 मुली	एकुण	
1	2002-03	40000	2	2	4	40000
2	2003-04	110000	2	9	11	110000
3	2004-05	0	0	0	0	0
4	2005-06	200000	6	9	15	150000
5	2006-07	90000	2	7	9	90,000
6	2007-08	50000	-	5	5	50,000
7	2008-09	100000	1	9	10	1,00,000

सन २००८-०९ मध्ये सवित्रिबाई फुले कन्या कल्याण योजनेखालील शासन निधीतून दारिद्र्यरेषेखालील एक किंवा दोन मुलींच्या जन्मानंतर कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करून घेतलेल्या व अनुदान अदा केलेल्या लाभार्थीची यादी.

क्र	शस्त्रक्रिया स्वीकर्तीचे नां नाव व पत्ता	किती मुलींच्या जन्मानंतर शस्त्रक्रिया केली आहे	प्रोत्साहन रक्कम
1	श्रीम.सिंधू वसंत पवार रा.पानगाव ता.बार्शी	१	१०,०००/-
2	श्रीम.अर्चना शामराव काळे रा.दडशिंग ता.बार्शी	२	१०,०००/-
3	श्रीम.उषा बाळू शिंदे रा.उळेगाव ता.द.सोलापूर.	२	१०,०००/-
4	श्रीम.निता अनिल वाघ रा.देवळाली ता.करमाळा.	२	१०,०००/-
5	श्रीम.आफुवी मुबारक शेख रा.वांगरवाडी ता.बार्शी	२	१०,०००/-
6	श्रीम.राजश्री कल्याण माने रा.वैराग ता.बार्शी	२	१०,०००/-
7	श्रीम.मिनाताई औदुंबर दिघे रा.वाढेगाव ता.सांगोला	२	१०,०००/-
8	श्रीम.सुरेखा भागवत माळी रा.खंडोबाचीवाडी ता.मोहोळ	१	१०,०००/-
9	श्रीम.शोभा दिलीप घोडके रा.वैराग ता.बार्शी	२	१०,०००/-
10	श्रीम.जयश्री हनुमंत दिक्षित रा.पिंपळनेर ता.माढा	२	१०,०००/-
		एकूण	१,००,०००/-

आरोग्य विभाग, जिल्हा परिषद सोलापूर
कन्या कल्याण पारितोषिक योजना (जि.प. स्थानिक उपकर निधी)

मुलगा नसताना केवळ एक किंवा दोन मुलींच्या जन्मानंतर कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करुन घेणा-या जोडप्यांच्या मुलीकरीता विशेष प्रोत्साहनात्मक पारितोषिक योजना

योजनेच्या अटी व शर्ती

सदर तरतूदीतून लाभ मिळणेस पात्रता ठरविणेबाबत खालीलप्रमाणे अटी व शर्ती.

- १) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करुन घेणारे जोडपे सोलापूर जिल्ह्यातील ग्रामीण भागातील कायम रहिवासी असावे.
- २) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया दिनांक १-४-२००८ नंतर सोलापूर जिल्ह्यातील शासकिय अथवा मान्यता प्राप्त खाजगी वैद्यकिय व्यवसायिकाकडे झालेली असावी.
- ३) पती किंवा पत्नीपैकी कोणीही यापूर्वी निर्बिजीकरण शस्त्रक्रिया केलेली नसावी.
- ४) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करुन घेणा-या जोडप्यातील पत्नीचे वय १९ ते ४९ वर्षांदरम्यान असावे.

योजनेचे स्वरुप

उपरोक्त तरतूदीतून खालीलप्रमाणे योजना प्रस्तावित करणेत येत आहे.

- १) दारिद्र्य रेपेखालील जोडप्याने मुलगा नसताना एक मुलीवर कु.नि.शस्त्रक्रिया केल्यास शासनाचे अनुदान रु.१०,०००/- अधिक जि.प.चे अनुदान रु.१०,०००/- असे एकुण रु.२०,०००/- अनुदान व दारिद्र्य रेपेवरील जोडप्याने मुलगा नसताना एक मुलीवर कु.नि.शस्त्रक्रिया केल्यास फक्त जि.प.चे अनुदान रु. २०,०००/- अनुदान मुलींच्या नांवे राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्राच्या स्वरुपात.
- २) दारिद्र्य रेपेखालील जोडप्याने मुलगा नसताना दोन मुलीवर कु.नि.शस्त्रक्रिया केल्यास शासनाचे अनुदान प्रत्येकी रु.५०००/- प्रमाणे एकुण रु.१०,०००/- अधिक जि.प.चे प्रत्येक मुलीस रु.५०००/- प्रमाणे असे एकुण अनुदान रु.१०,०००/- असे दोन्ही एकत्रित मिळून एकुण रु.२०,०००/- अनुदान व दारिद्र्य रेपेवरील जोडप्याने मुलगा नसताना दोन मुलीवर कु.नि.शस्त्रक्रिया केल्यास प्रत्येक मुलीच्या नांवे रु.१०,०००/- प्रमाणे एकुण रु. २०,०००/- फक्त जि.प.चे अनुदान राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्राच्या स्वरुपात.

सदर योजनेसाठी आवश्यक असलेली कागदपत्रे.

- १) प्रपत्र अ- दिलेल्या विहित नमुन्यात भरलेला अर्ज.
- २) प्रपत्र ब- शस्त्रक्रिया केलेसंबंधी विहित नमुन्यात दाखला.
- ३) तलाठी / ग्रामसेवक यांचा रहीवाशी दाखला
- ४) रेशन कार्डची साक्षांकित प्रत .
- ५) जोडप्यातील पत्नीचा शाळा सोडल्याचा दाखला किंवा ग्रामपंचायतीने दिलेले जन्माचे प्रमाणपत्र यापैकी कोणत्याही एका प्रमाणपत्राची साक्षांकित प्रत.
- ६) मुलीच्या जन्माच्या दाखल्याची साक्षांकित प्रत
- ७) सदर जोडप्यातील पती अथवा पत्नीने दुसरा विवाह केलेला नसलेबद्दल ग्रामसेवकाचा दाखला (सही शिक्क्यासह)
- ८) जोडपे दारिद्र्यरेपेखालील नसलेबाबत ग्रामसेवकाचा दाखला (सही शिक्क्यासह)

अर्ज करण्याची पध्दत

पात्र जोडप्याने शस्त्रक्रिया झाल्यापासून १ वर्षांच्या आत विहित नमुन्यात जोडपत्रासह व आवश्यक दाखल्यांच्या साक्षांकित प्रतीसह परिपूर्ण अर्ज वैद्यकिय अधिकारी, संबधीत प्राथमिक आरोग्य केंद्रामार्फत जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि.प.सोलापूर यांचेकडे करावा. मुदतीनंतर प्राप्त झालेले व अपुर्ण असलेले अर्ज लाभ देणेकरीता विचारात घेतले जाणार नाहीत.

सन २००८-०९ मध्ये जिल्हा परिषद स्थानिक उपकर निधीतून एक किंवा दोन मुलींच्या जन्मानंतर कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करुन घेतलेल्या व अनुदान अदा केलेल्या लाभार्थीची यादी.

क्र	शस्त्रक्रिया स्वीकर्तीचे नांव व पत्ता	मुलीची संख्या	प्रोत्साहन रक्कम
1	श्रीमती कविता पांडूरंग जाधव रा.जेऊर ता.करमाळा.	२	२०,०००/-
2	श्रीम.नजमा इस्माईल मुलाणी रा.सदाशिवनगर ता.माळशिरस.	२	२०,०००/-
3	श्रीमती स्मिता राजेंद्र कुलकर्णी रा.रोपळे ता.पंढरपूर.	२	२०,०००/-
4	श्रीम. आशा ज्ञानदेव पफाळ रा. पफाळवाडी ता.बार्शी.	१	२०,०००/-
5	श्रीम. गौरी युवराज गुरव रा.भांबेवाडी ता.मोहोळ.	२	२०,०००/-
6	श्रीम. विद्या अनिल बाबर रा.वडकबाळ ता.द.सोलापूर.	२	२०,०००/-
7	श्रीम. कौशल्या उमेश सुरवसे रा.पांगरी ता.बार्शी.	१	२०,०००/-
8	श्रीम.शशिकला बाळू शिंदे रा.अकोलेकाटी ता.उ.सोलापूर.	२	२०,०००/-
9	श्रीम.मिरा सुरेश मांडवे रा.नंदूर ता.उ.सोलापूर.	१	२०,०००/-
10	श्रीम. तेजस्वीनी विठठल चव्हाण रा.चव्हाणवाडी वेळापूर ता.माळशिरस.	२	२०,०००/-
11	श्रीम. वंदना सुभाष ढोपे रा.फोंडशिरस ता.माळशिरस.	२	२०,०००/-
12	श्रीम.सारीका धनाजी लोंढे रा.लोंढेवाडी ता.माढा.	२	२०,०००/-
13	श्रीम. सुनिता संजय कदम रा.कुरणवाडी(आप्टी) ता.मोहोळ.	२	२०,०००/-
14	श्रीम. मनिषा नवनाथ जाधव रा.वाकी शिवणे ता.सांगोला.	२	२०,०००/-
15	श्रीम. सौभाग्या शंभूलिंग शिरसंगी रा.वळसंग ता.द.सोलापूर.	२	२०,०००/-

16	श्रीम.वैजयंती संजय अंबोले रा.सदाशिवनगर ता.माळशिरस.	२	२०,०००/-
17	श्रीम.रिनाज इकबाल शेख रा.आनंदनगर ता.माळशिरस.	२	२०,०००/-
18	श्रीम.सविता नवनाथ सावंत रा.दसूर ता. माळशिरस.	२	२०,०००/-
19	श्रीम.संगीता चंद्रकांत चव्हाण रा.साकत ता.बार्शी.	२	२०,०००/-
20	श्रीम.स्वाती संतोष पवार रा.कामती बु.ता.मोहोळ.	२	२०,०००/-
	एकूण पात्र लाभार्थी - २०	एकूण	४,००,००० /-

क्र.क्र.	शस्त्रक्रिया स्वीकर्तीचे नांव व पत्ता	किती मुलींच्या जन्मानंतर शस्त्रक्रिया केली आहे	प्रोत्साहन रक्कम
v)1	कन्या कल्याण योजनेखालील पात्र लाभार्थी		
1	श्रीम.रेशमा बाबासाहेब गाडे रा.आष्टी ता.मोहोळ.	१	२०,०००/-
	श्रीम.रुक्मीणी हरिदास वाळके रा.मेडशिंगी ता. सांगोला	२	२०,०००/-
	श्रीम.वैशाली जयवंत घाडगे रा.मळोली ता.माळशिरस	२	२०,०००/-
	श्रीम.शमिम सलीम यतनाळ रा.करजगी ता.अक्कलकोट	२	२०,०००/-
	श्रीम.छाया शिवाजी वाघमारे रा.भाळवणी ता.पंढरपूर	२	२०,०००/-
	श्रीम.छाया सखाराम ढोले रा.कमलापूर ता.सांगोला	१	२०,०००/-
	श्रीम.तमन्ना अनसार मुलाणी रा.उघडेवाडी ता.माळशिरस	२	२०,०००/-
	श्रीम.रेखा विजयकुमार सवाळकर रा.वाखरी ता.पंढरपूर	२	२०,०००/-
	श्रीम.सीमा सुखदेव खांडे रा.देशमुखवाडी ता.माळशिरस	२	२०,०००/-
	श्रीम.वंदना विष्णू जाधव रा.कासेगाव ता.पंढरपूर	२	२०,०००/-
	श्रीम.सारीका सचिन मेकले रा.य.मंगेवाडी ता.सांगोला	२	२०,०००/-
	श्रीम.सारीका उमेश पवार रा.वडशिवणे ता.करमाळा	२	२०,०००/-
	श्रीम.शिलवंती भिमण्णा नावंदगी रा.जेऊर ता.अ.कोट.	२	२०,०००/-
	श्रीम.प्रिया रावसाहेब पाटील रा.मोडनिंब ता.माढा	२	२०,०००/-
	श्रीम.रोहिणी राहूल मुळीक रा. मोडनिंब ता.माढा	२	२०,०००/-
	श्रीम.सारीका दत्तात्रय ढवळे रा.सापटणे टे. ता.माढा	२	२०,०००/-
	श्रीम.लक्ष्मी ज्ञानेश्वर बरडे रा. कासेगाव. ता.द.सोलापूर	२	२०,०००/-
	श्रीम.सुवर्णा मोहन गव्हाणे रा.कडलास ता. सांगोला	२	२०,०००/-
	श्रीम. वैशाली दिलीप घोडके रा.पाचेगाव बु. ता.सांगोला	२	२०,०००/-
	श्रीम.महानंदा दिलीप बरबडे रा. मानेगाव ता.माढा	२	२०,०००/-
	श्रीम.दिपाली दिलीप माळी रा.परीते ता.माढा	२	२०,०००/-
	सवित्रिबाई फुले कन्या कल्याण योजनेखालील पात्र लाभार्थी		
	श्रीम.सिंधू वसंत पवार रा.पानगाव ता.बार्शी	१	१०,०००/-
	श्रीम.अर्चना शामराव काळे रा.दडशिंगी ता.बार्शी	२	१०,०००/-

श्रीम.निता अनिल वाघ रा.देवळाली ता. करमाळा	२	१०,०००/-
श्रीम.आफुबी मुबारक शेख रा.वांगरवाडी ता.बार्शी	२	१०,०००/-
श्रीम.राजश्री कल्याण माने रा.वैराग ता.बार्शी	२	१०,०००/-
श्रीम. सुरेखा भागवत माळी रा.खंडोबाचीवाडी ता.मोहोळ	१	१०,०००/-
श्रीम. शोभा दिलीप घोडके रा.वैराग ता.बार्शी	२	१०,०००/-
श्रीम.जयश्री हनुमंत दिक्षित रा. पिंपळनेर ता.माढा	२	१०,०००/-
एकूण पात्र लाभार्थी - २९	एकूण	५,००,०००/-

जन्म-मृत्यू नोंदणी कार्यक्रम :-

जन्म आणि मृत्यू नोंदणी अधिनियम 1969 नुसार आपल्या देशात जन्म आणि मृत्यू नोंदणी पध्दत समान ,व्यापक आणि वैधानिक तरतुदीच्या आधारावर कार्यान्वीत आहे. या अधिनियमानुसार जन्म , मृत्यू आणि मृत जन्माची (उपजत मृत्यू) नोंद करणे बंधनकारक आहे. या घटनांची माहिती संबंधीत निबंधकास देणे. हे आपले प्रथम कर्तव्य आहे.

नोंदणी अधिकार - जन्म आणि मृत्यू नोंदणी अधिनियम 1969 च्या (18) च्या 4 चे पोटकलम (1) व (2) आणि 6 चे पोटकलम (1) व (2) आणि कलम 7 चे पोटकलम (1) नुसार खालीलप्रमाणे स्थानीक क्षेत्रासाठी नोंदणी अधिकारी यांच्या नेमणुका केल्या आहेत .

अ.न.	अधिकारी	पदनाम	क्षेत्र
<u>1</u>	जिल्हा आरोग्य अधिकारी	जिल्हा निबंधक जन्म मृत्यू	संपूर्ण महसुल जिल्हा
<u>2</u>	उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रा.प.)	अप्पर जिल्हा निबंधक जन्म मृत्यू	संपूर्ण महसुल जिल्हा
<u>3</u>	गटविकास अधिकारी	तालुका निबंधक जन्म मृत्यू	पंचायत समिती क्षेत्र
<u>4</u>	ग्रामसेवक	निबंधक जन्म मृत्यू	संबंधीत ग्राम पंचायत कार्यक्षेत्र

जन्म नोंदणीचे महत्व - 1) शाळेत प्रवेश घेण्यासाठी 2) नोकरीत प्रवेश घेण्यासाठी 3) मतदान हक्क मिळविण्यासाठी 4) विमा उतरविण्यापूर्वी 5) वाहन परवान्यासाठी 6) विवाहाचे वय ठरविण्यासाठी 7) जन्म स्थानाचा पुरावा 8) वयाचा दाखला मिळविण्यासाठी 9) रेशन कार्डासाठी.

मृत्यू नोंदणीचे महत्व - 1) निवृत्ती किंवा विम्याची रक्कम मिळविण्यासाठी 2) वारसाहक्क प्रस्थापीत करण्यासाठी . 3) मृत्यूच्या कारणांचे विश्लेषणात्मक संशोधन करणयआसाठी व विविध कार्यक्रम राबविण्यासाठी

मृत्यूच्या कारणांचे सर्वेक्षण (ग्रामीण) योजना :- सदर योजना जिल्हयातील निवडक 77 गावांमध्ये राबविली जाते या 77 गावांमध्ये घडणाऱ्या रहिवाशी जन्म, मृत्यू, उपजत मृत्यू, अर्भक मृत्यू, घटनांची माहिती आरोग्य कर्मचाऱ्यांकडून गोळा करून दरमहा या कार्यालयास सादर केली जाते.

योजनेची उद्दिष्टे :-

1. मृत्यूंच्या कारणांची गुणवत्तापूर्ण माहिती करून घेणे.
2. विविध जीवनाविषयक दर जिल्हास्तरावरच उपलब्ध होणे.

सोलापूर जिल्हा सांख्यिकी माहिती

”लोकसंख्येतील स्त्री-पुरुष प्रमाण” हे वस्तुस्थितीचे एक निर्देशक आहे. सोलापूर जिल्ह्यात २००१ मधील जनगणनेनुसार दर हजार पुरुषामागे ९३५ स्त्रीया असे होते. जनगणने मध्ये सोलापूर जिल्ह्यामधील ६ वर्षाखालील बालिकांचे दर हजार बालकाशी प्रमाण ८९५ बालिका इतके आहे. लिंग गुणोत्तर संनियंत्रणासाठी लागणारी सदरची माहिती ही तालुक्याच्या कार्यक्षेत्रात जन्मलेल्या बालकांचे केलेल्या नोदीनुसार ग्रामपंचायत कार्यालयात करण्यात येते. सदरचा अहवाल ग्रामसेवकद्वारे (निबंधक जन्म-मृत्यू) तालुकास्तरावर गटविकास अधिकारी यांच्या कडे सादर केला जातो.तालुकास्तरावर सदर योजनेचे अहवाल संकलीत करण्यात येतात. संकलीत केलेला तालुका अहवाल जिल्हास्तरावर व राज्य स्तरावर सादर करण्यात येते व शहरी भागाचा अहवाल प्रत्येक नगरपालीकेद्वारे व महानगरपालीकेद्वारे जिल्हा स्तरावर व राज्यस्तरावर सादर केला जातो.

जिल्हास्तरावर नगरपालीका, महानगरपालीका, पंचायत समिती यांचे कडून प्राप्त अहवालांचे संकलन करून स्त्री-पुरुष प्रमाण काढण्यात येतो.

जनगणना २००१		
लिंग गुणोत्तर प्रमाण		
सोलापूर	महाराष्ट्र	भारत
९३५	९२२	९३३
० - ६ वयोगटातील प्रमाण		
जनगणना २००१		
सोलापूर	महाराष्ट्र	भारत
८९५	९१३	९२७
टिप :- सोलापूर जिल्ह्यातील नागरी नोंदणी पध्दतीनुसार सन २००८ अखेर मुले-मुली प्रमाण ८८२		
सन २००९ मधील फेब्रुवारी अखेर मुले-मुलीचे प्रमाण ९३७		

जिल्ह्यातील तालुकानिहाय ० - ६ वयोगटातील बालिकांचे प्रमाण २००१ च्या जनगणनेनुसार खालील प्रमाणे

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
अ.कोट	बाशी	करमाळा	माढा	माळशिरस	मगळवेंडा	मोहोळ	पंढरपूर	सांगोला	उ.सोला	द.सोला
९२७	८४५	८८५	८६७	८८५	८८८	८९८	८८४	८८१	९२२	९२२

सन २००९ मधील मे अखेरची स्थिती दर्शविणारा तक्ता.

अ.क्र.	विभाग	एकुण नोंदलेले जन्म	मुले	मुली	लिंग गुणोत्तर
१	ग्रामीण	२३७५	१३०९	१०६६	८१४
२	शहरी	४१४७	२१६५	१९८२	९१५
एकुण		६५२२	३४७४	३०४८	८७७

सदरची माहिती पं.समिती, न.पा., मनपा, यांचे कडे नोंद होणारे जन्माचे मासिक अहवाला नुसार संकलीत करणेत आली आहे.

प्रजनन व बाल आरोग्य कार्यक्रम

- ◆ 0 ते 1 वर्षे वयोगटातील बालकांचे सहा आजारापासून संरक्षण होण्याच्या उद्देश्याने लसीकरण कार्यक्रम
- ◆ 9 महिने ते 3 वर्षे वयोगटातील बालकांना जीवनसत्व अ वाटप कार्यक्रम (रातांधळेपणा) प्रतिबंधसाठी.
- ◆ गरोदर मातांना संरक्षित करण्यांच्या उद्देश्याने धनुर्वात प्रतिबंधक लस, व लोहयुक्त गोळया वाटप कार्यक्रम.
- ◆ पल्स पोलिओ लसीकरण मोहिम संपूर्ण राज्यात 1995 पासून राबविण्यात येत आहे. या मोहिमे अंतर्गत 0 ते 5 वर्षे वयोगटातील सर्व बालकांना पूर्वी दिलेल्या लसीचा विचार न करता सर्वांना पोलिओ डोस देण्यात येतो.
- ◆ यावर्षी 2008-09 मधील पल्स पोलिओच्या तारखा दिनांक 21 डिसे.2008 व 10फेब्रुवारी 2009 अशा होत्या.
- ◆ पल्स पोलिओ लसीकरण कार्यक्रमांमध्ये पोलिओ लसीविना वंचित राहिलेल्या बालकांसाठी आय.पी.पी.आय (इंटेन्सिव्ह पल्स पोलिओ इम्युनायझेशन) सर्वेक्षण मोहिम तीन दिवस राबविण्यात येते. घरोघरी सर्वेक्षण करून पोलिओ न दिलेल्या बालकाला पोलिओ डोस दिला जातो.
- ◆ शालेय आरोग्य तपासणी कार्यक्रम :- 1996 पासून संपूर्ण राज्यात सुरु झालेली आहे. यामध्ये इयत्ता 1 ली ते 4थी च्या विद्यार्थ्यांची संपूर्ण आरोग्य तपासणी केली जाते. व किरकोळ आजारावर तात्काळ औषध उपाय योजना केली जाते. गंभीर आजाराचे विद्यार्थ्यांना संदर्भ सेवा प्रथम तालुका स्तरावर व नंतर जिल्हा स्तरावर दिली जाते. हा संदर्भ सेवेचा कार्यक्रम नियोजन करून केला जातो तज्ञ डॉक्टरांच्या पथकाकडून मुलांची तपासणी केली जाते.
- ◆ शालेय आरोग्य तपासणी मोहिमेअंतर्गत जीवनदायी योजनेअंतर्गत ज्या विद्यार्थ्यांना न्हदयविकार, मेंदूचे आजार, मुत्रपिंडाचे आजारावरील उपचारासाठी महाराष्ट्र शासनाद्वारे मदत दिली जाते.
- ◆ एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत प्रत्येक महिन्याच्या अंतराने आरोग्य तपासणी केली जाते व औषध उपचार केले जातात.

पल्स पोलिओ विशेष लसीकरण मोहिममागील पाच वर्षांची माहिती सन 2004-05

दिनांक	अपेक्षित लाभार्थी	लसीकरण झालेले लाभार्थी	टक्के
17 ऑक्टोबर 04	319237	306754	96
21 नोव्हेंबर 04	319237	322280	100

पल्स पोलिओ विशेष लसीकरण मोहिम सन 2005-06

दिनांक	अपेक्षित लाभार्थी	लसीकरण झालेले लाभार्थी	टक्के
17 एप्रिल 05	364028	369153	101
15 मे 05	364028	371046	102

पल्स पोलिओ विशेष लसीकरण मोहिम सन 2006 -07

दिनांक	अपेक्षित लाभार्थी	लसीकरण झालेले लाभार्थी	टक्के
9 एप्रिल 06	483730	483430	100
21 मे 06	480617	480617	100
12 नोव्हें . 06	480617	480297	100
7 जाने . 2007	480297	483565	100
11 फेब्रु. 2007	492073	492073	100

पल्स पोलिओ विशेष लसीकरण मोहिम सन 2007 -08

दिनांक	अपेक्षित लाभार्थी	लसीकरण झालेले लाभार्थी	टक्के
6 जाने . 2008	472073	469930	100
10 फेब्रु . 2008	469930	465453	99

पल्स पोलिओ विशेष लसीकरण मोहिम सन 2008 -09

दिनांक	अपेक्षित लाभार्थी	लसीकरण झालेले लाभार्थी	टक्के
21 डिसे. 2008	469915	468115	98
1 फेब्रु . 2009	469915	469110	99

डॉ.आनंदीबाई गोपाळ जोशी गौरव पुरस्कार

शासकीय आरोग्य संस्थांना देण्यात येणा-या

पुरस्काराचे स्वरूप खालील प्रमाणे राहिल.

अ.न.	शासकीय संस्था	जिल्हा स्तरीय पुरस्कार	राज्यस्तरीय पुरस्कार
1	सर्वोत्कृष्ट आरोग्य उपकेंद्र	रु. 15,000	रु. 30,000
2	सर्वोत्कृष्ट प्राथमीक आरोग्य केंद्र	रु. 25,000	रु.50,000
3	सर्वोत्कृष्ट ग्रामीण रुग्णालय/ कुटीर रुग्णालय /उपजिल्हा रुग्णालय वरील पैकी एक रुग्णालय	रु. 50,000	रु. 75,000
4	जिल्हा रुग्णालय	-	रु. 100,000
5	स्त्री रुग्णालय	-	रु. 100,000

या शिवाय आरोग्य क्षेत्रात काम करणा-या सर्वोत्कृष्ट खाजगी संस्थेस राज्य स्तरावर रु.एक लाखाचा पुरस्कार देण्यात येईल.

वैयक्तिक पुरस्कार -

अ) शासकीय गट

- 1) सर्वोत्कृष्ट डॉक्टर (स्त्री / पुरुष) रु.50000/-
- 2) केवळ महिला डॉक्टर रु.50000/-

ब) अशासकीय गट

- 1) सर्वोत्कृष्ट डॉक्टर (स्त्री / पुरुष) रु.50000/-
- 2) केवळ महिला डॉक्टर रु.50000/-

वैयक्तिक पुरस्कार केवळ राज्यस्तरावर देण्यात येणार असून रोख रकमेबरोबर सन्मान चिन्ह , प्रशस्ती पत्र देण्यात येईल.

निवड समित्या :- जिल्हा व राज्य स्तरावर योग्य संस्थेच्या निवडीसाठी राज्य , विभागीय व जिल्हास्तरावर निवड समित्यांचे गठन करण्यात आलेले आहे. यामध्ये पदाधिकारी , सामाजिक कार्यकर्ते, पत्रकार , खाजगी डॉक्टर्स , प्रतिष्ठित नागरीकांना प्रतिनिधित्व देण्यात आलेले आहे.

पुरस्काराचे निकष :- मुल्यमापन पध्दती व निवड समिती :-

1. उपकेंद्रे , प्राथमिक आरोग्य केंद्रे , ग्रामीण / कुटीर रुग्णालये / उप जिल्हा रुग्णालये , जिल्हा रुग्णालये व स्त्री रुग्णालये यांना पुरस्कार देतांना मागील वर्षातील कामांचे मुल्यांकन करण्यात येईल.
2. व्यक्तीगत राज्यस्तरीय पुरस्कारासाठी संपूर्ण सेवा काळातील कामांचे मुल्यांकन करण्यात येईल.
3. उपकेंद्रे , प्राथमिक आरोग्य केंद्रे , ग्रामीण / कुटीर रुग्णालये / उप जिल्हा रुग्णालये यांची नाम निर्देशन पत्रे जिल्हा समित्यांकडे पाठवावीत .
4. व्यक्तीगत पुरस्कारासाठी शासकीय गटातील डॉक्टरांची शिफारस मंडळ स्तरावरील आरोग्य उपसंचालकामार्फत व्हावी तर अशासकीय गटातील वैयक्तिक पुरस्कारासाठी डॉक्टरांची शिफारस इंडियन मेडिकल असोसिएशन , फॅगसी , आय.पी.ए. यापैकी एखादया संस्थेमार्फत तसेच मंडळ स्तरावरील आरोग्य उपसंचालकामार्फत राज्यस्तरावरील समितीकडे करण्यात यावी.

पुरस्कारासाठी पात्रता :-

अ. शासकीय डॉक्टर / शासकीय महिला डॉक्टर

(किमान 10 वर्षे अखंड शासकीय सेवा)

1. प्रजनन व बाल आरोग्य कार्यक्रमातील सहभाग
2. वैयक्तिक कार्य
3. संस्था / रुग्णालय वैशिष्ट्यपूर्ण कामातील सहभाग
4. कामातील गुणवत्ता
5. जनता , सहकारी यांच्याशी संबंध
6. कुटुंब कल्याण शस्त्रक्रियांचे मृत्युचे प्रमाण नसणे
7. कामाबाबत तक्रारी नसणे
8. दोन अपत्यानंतर विशेषतः एक किंवा दोन मुलीनंतर केलेल्या शस्त्रक्रियांचे प्रमाण
9. दवाखान्यात झालेल्या प्रसुतीचे प्रमाण
10. प्रसुतीशी निगडीत तातडीच्या शस्त्रक्रियांचे प्रमाण
11. अर्भक मृत्यु कमी करण्यासाठी केलेले प्रयत्न
12. क्षार संजिवनीद्वारे अतिसाराच्या रुग्णांवर केलेला उपचाराचे प्रमाण
13. संदर्भ सेवेसाठी पाठविलेल्या अत्यावस्तेमधील माता व बालकांचे प्रमाण
14. राष्ट्रीय - आंतरराष्ट्रीय स्तरावर आर.सी.एच. संबंधी सादर केलेले शोध निबंध
15. विविध प्रसार माध्यमाद्वारे प्रसिध्द केलेले आर.सी.एच. संबंधी लेख .
16. आरोग्य शिक्षणाच्या दृष्टीने घेतलेले विशेष उपक्रम
17. विविध प्रशिक्षणातील सहभाग.

ब. अशासकीय डॉक्टर / अशासकीय महिला डॉक्टर

(किमान 10 वर्षे कामाचा अनुभव) 1) संस्था./ रुग्णालय यांच्या वैशिष्ट्यपूर्ण कामातील सहभाग 2) कामातील गुणवत्ता 3) लोकभावना 4) समाजाशी असलेले संबंध 5) समाजोपयोगी संशोधन कार्य- विशेषत

प्रजनन व बाल आरोग्याशी निगडीत .6) दारिद्र्य रेषेखालील रुग्णासाठी केलेल्या कार्यास प्राधान्य देण्यात येईल.

प्रजनन व बाल आरोग्य कार्यक्रमांतर्गत कार्य:-

- अ) स्वतःच्या रुग्णालयात कुटुंब कल्याण सेवा उपलब्ध असतांना केलेले कार्य
- ब) स्वतःच्या रुग्णालयात कुटुंब कल्याण सेवा उपलब्ध नसतांना इतरत्र केलेले कार्य

1) कुटुंब कल्याण शस्त्रक्रिया 2) गर्भ निरोधक साधने (कॅंपर टी) बसविणे गर्भनिरोधक गोळ्या व निरोध वितरण व वापरास उद्युक्त करणे 3) लोक शिक्षण , जनजागती (40 शी नंतरचे आरोग्य / कर्करोग / वंद्यत्व / सुरक्षित गर्भपात / एच.आय.व्ही. एडस/ प्रसवपूर्व गर्भलिंग निदान/ किशोरवयीन आरोग्य / एन.एस.व्ही/ लोक संख्या नियंत्रण इ.) 4) मातेच्या आरोग्यसाठी केलेले कार्य - गरोदर मातांची तपासणी , प्रसुती , संदर्भ सेवा , प्रसुती पश्चात सेवा 5) बालकांच्या आरोग्यसाठी केलेले कार्य - लसीकरण कार्यक्रमातील सहभाग, अतिसार व न्युमोनिया झालेल्या बाल रुग्णांवर केलेले उपचार , अत्यवस्थ बालकांना दिलेली संदर्भ सेवा

क) आरोग्य उपकेंद्रे -

अ.क्र.	निकष
१	ए.एन.एमचे मुख्यालयास नियमित वास्तव्य.
२	ए.एन.एम.ने केलेल्या प्रसुतीची संख्या
३	आरोग्य उपकेंद्रात केलेल्या प्रसुतीची संख्या
४	आरोग्य सेवा सत्रांची नियमितता
५	नसबंदीसाठी किती व्यक्तींना प्रवृत्त (दोन अपत्यानंतरच्या नसबंदी ग्राह्य धरण्यात येईल)
६	तांबी व गर्भनिरोधक गोळ्या घेणा-या लाभार्थ्यांची संख्या (एक अपत्यावर प्रवृत्त केलेल्या लाभार्थी व गोळ्या घेण्याचे नियमितता हा मुददा ग्राह्य धरण्यात येईल)
७	नसबंदीसाठी किती व्यक्तींना प्रवृत्त (दोन अपत्यानंतरच्या नसबंदी ग्राह्य धरण्यात येईल)
८	प्राथमिक लसीकरण एक वर्षाच्या आत पुर्ण झालेल्या बालकांची टक्केवारी
९	अ जिवनसत्त्वाचे पाच डोस पूर्ण केलेल्या संख्या
१०	१६ आठवड्याच्या आत नोंदणी झालेल्या गरोदर मातांची टक्केवारी (किमान ३ भेटी,१०० लोहयुक्त गोळ्या आणि धनुर्वाताचे पुर्ण लसीकरण हे मध्ये ग्राह्य धरण्यात येईल)
११	अती जोखमीच्या माता नोंदविण्याची टक्केवारी
१२	उपकेंद्रे इमारतीची, उपकरणांची देखभाल व स्वच्छता
१३	गावातील किमान दहा लोकांचे ए.एन.एम. विषयी मत.
१४	अर्भक /बाळाच्या आरोग्याबाबत केलेले कार्य.
१५	ग्राम आरोग्य समितीशी समन्वय साधून केलेले कार्य.
१६	ग्रेड-३ व ग्रेड-४ बालकांवर विशेष लक्ष देवून त्यांना ग्रेड- २ किंवा ग्रेड १ मध्ये आणणे.
१७	नाविन्यपूर्ण राबविलेले उपक्रम.
१८	संस्थेच्या विकासासाठी जनतेचा सहभाग मिळवण्यासाठी केलेले प्रयत्न.
१९	नोंदवह्यांची परिपूर्णता.
२०	उपकेंद्राला उपलब्ध करून दिलेल्या अनुदानापैकी (निकषानुसार योग्य कारणांसाठी खर्च झालेल्या अनुदानाची टक्केवारी.
२१	जननी सुरक्षा योजनेचा लाभ दिलेल्या लाभार्थ्यांची टक्केवारी.
	एकुण

ड) प्राथमीक आरोग्य केंद्र :

- 1) वैद्यकिय अधिका-याचे/ कर्मचा-यांचे मुख्यालयास नियमित वास्तव्य.
- 2) प्राथमीक आरोग्य केंद्रात केलेल्या प्रसुतींची संख्या.
- 3) वैद्यकिय अधिकारी यांनी स्वता केलेल्या प्रसुती.
- 4) आरोग्य सेवा सत्रांची नियमितता .
- 5) दोन अपत्यानंतरच्या नसबंदी शस्त्रक्रिया (वैद्यकिय अधिका-याने स्वता केलेल्या टाक्याच्या नसबंदी शस्त्रक्रियांचे प्रमाण किती आहे यास प्राधान्य देण्यात येईल)
- 6) तांबी व तोंडावाटे घ्यावयाच्या गर्भनिरोधक गोळ्या घेणा-या लाभार्थ्यांची टक्केवारी.
- 7) प्राथमीक लसीकरण- एक वर्षाच्या आत पुर्ण झालेल्या बालकांची टक्केवारी
- 8) 16 आठवड्याच्या आत नोंदणी झालेल्या गरोदर मातांची टक्केवारी (किमान 3 भेटी, 100 लोहयुक्त गोळ्या आणि धनुर्वाताचे पुर्ण लसीकरण हे मुद्दे ग्राह्य धरण्यात येईल)
- 9) अती जोखमीच्या माता नोंदविण्याची टक्केवारी
- 10) मलेरिया व क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रमातील कार्य.
- 11) प्राथमीक आरोग्य केंद्राच्या क्षेत्रात कपोषीत बालकांची टक्केवारी कमी करणे.(अंगणवाडीतील बालकांची नियमित तपासणी व उपचार.)
- 12) बाह्यरुग्ण विभागातील व अंतररुग्ण विभागातील रुग्णांची संख्या.
- 13) प्राथमीक आरोग्य केंद्राच्या इमारतीची व उपकरणांची देखभाल व इमारत परिसराची स्वच्छता.
- 14) प्राप्त आरोग्य शिक्षणाच्या साहित्याचा अधिक प्रमाणात वापर.
- 15) प्राथमीक आरोग्य केंद्र क्षेत्रातील लोकप्रतिनिधी व लाभार्थी अशा किमान पंधरा लोकांचे मत(वेगवेगळ्या गावातील.
- 16) संनियंत्रण व निरिक्षण करणा-या पाच अधिका-यांचे अभिप्राय.
- 17) वैद्यकिय अधिका-यांच्या उपकेंद्रांना भेटी.
- 18) प्राथमीक आरोग्य केंद्रातील प्रशासकीय कागदपत्रे व नोंदवह्यांची परिपूर्णता
- 19) प्राथमीक आरोग्य केंद्रातील तांत्रिक कागदपत्रे व नोंदवह्यांची परिपूर्णता
- 20) प्राथमीक आरोग्य केंद्राचे मुल्यमापण करताना पंचायत समितीचि शिफारस
- 21) नाविन्यपुर्ण राबविलेले उपक्रम.
- 22) संस्थेच्या विकासासाठी जनतेचा सहभाग मिळवण्यासाठी केलेले प्रयत्न.

- 23) कार्यक्षेत्रातील एकुण गावांपैकी किती गावात ग्रामीण आरोग्य, पोषण , पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीची स्थापना झाली आहे., त्याची टक्केवारी.किती टक्के गावात समित्यांनी बॅकेत खाती उघडलेली आहेत.
- 24) रुग्ण कल्याण समितीचे कार्य
- 25) जननी सुरक्षा योजनेचा लाभ दिलेल्या लाभार्थ्यांची टक्केवारी.

राष्ट्रीय कुष्ठरोग निर्मूलन कार्यक्रम

कुष्ठरोग निर्मूलन कार्यक्रम सन 1954 मध्ये सुरु करण्यात आला. सर्वेक्षण शिक्षण व उपचार या तीन तत्वावर हा कार्यक्रम 1982 पर्यंत राबविण्यात आला. 1982 पासून बहुविध औषधोपचार पध्दती संपूर्ण महाराष्ट्रात लागू करण्यात आली.

बहुविध औषधोपचार सुरु होण्यापूर्वी कुष्ठरोगाचे दर दहा हजारी प्रमाण 62.4 इतके होते ते 2005 साली दर दहा हजारी प्रमाण 1.4 इतके कमी झालेले आहे.

सध्या प्रा.आ.केंद्र स्तरावर इतर रोगाप्रमाणे बाहयरुग्ण विभागातून या रुग्णांना औषधोपचार नियमितपणे दिला जातो. कुष्ठरोग दुरीकरण कार्यक्रम म्हणजे कुष्ठरोगाचे प्रमाण दर दहा हजारी 1 किंवा 1 पेक्षा कमी आणणे हे होय.

कुष्ठरोगाची लक्षणे :- फिक्कट किंवा लालसर रंगाचा उंचावलेला अथवा सपाट, न खाजणारा, न दुखणारा चट्टा, उष्णता, स्पर्श व संवेदना या चट्टयावर जाणवत नाहीत. बधीर त्वचेवर काळसर रंगाच्या गाठी येणे, त्वचा मऊ चकाकणारी व जाडसर दिसू लागते. विकृती असलेल्या रुग्णांसाठी पुर्नरचनात्मक शस्त्रक्रिया करुन विकृती दुरुस्त केली जाते पायास बधीरता असणाऱ्या रुग्णांस एम.सी.आर.चप्पल पुरविले जातात.

ऱ्हदयरोग, कॅन्सर, किडणी या दुर्धर आजारांच्या रुग्णांना जि.प.सेस फंडातून आर्थिक सहाय्य

1) पात्रता व अटी -

- 1) शासनमान्य हॉस्पिटलचे वैद्यकीय प्रमाणपत्र असावे किंवा जिल्हा शल्य चिकित्सक यांचे वैद्यकीय प्रमाणपत्र असावे
- 2) लाभार्थी सोलापूर जिल्हयातील ग्रामीण भागातील असावा.
- 3) लाभार्थी शेतमजूर, अल्पभूधारक, दारिद्र्यरेषेखालील किंवा स्वातंत्र्य सैनिक असल्यास त्यांना प्राधान्य.

2) योजना राबविण्याची पध्दत - या योजनेतुन लाभ मिळण्यासाठी जिल्हा आरोग्य अधिकारी यांच्या नावे अर्ज करावा . सोबत खालील कागदपत्र जोडावेत.

- 1) वैद्यकीय प्रमाणपत्र
- 2) रहिवासीचा दाखला
- 3) उत्पन्नाचा दाखला
- 4) रेशनकार्ड झेरॉक्स
- 5) रुग्ण दारिद्र्यरेषेखालील असल्यास संबंधीत गट विकास अधिकारी यांचे प्रमाणपत्र असावे.
- 6) रु. 20, 50 ,100 रुपयाच्या मुद्रांकावर आजाराबाबत प्रतिज्ञापत्र (नोटरी) केलेले असावे .

कॅन्सर, ऱ्हदयरुग, कलडणी या दुर्धर आजाररुकरु रुगणरुनरु जल.ड.सेस डंडरुतून आरुथलक डदतीडरुडत
5वरुषरुकी डरुहलती.

अ.कुर.	वरुष	कलडणी	कॅन्सर	ऱ्हदयरुग	एकूण	डुररुड डुररुड	खरुच	शेरु
1	2004-05	11	164	75	250	500000	500000	
2	2005-06	9	169	72	250	500000	500000	
3	2006-07	4	197	111	312	1500000	1404000	
4	2007-08	5	203	125	333	1500000	15,00.000	
5	2008-09	5	229	99	333	1679000	16,79,000	

जललुहर डरुषद सेस डंडडडधलल अनुदरुनरुतून करुणुडरुत डेणरु-डरु डुऑनरु
सन २००९-१०

1) नवीन डुररुथडुीक आरुगुड केंदुररुसरुठी औषध खरेदी - जललुडुडरुतील डुररुथडुीक आरुगुड केंदुररुसरुठी लरुगणरु-डरु जलवनरुवशुडक औषधे खरेदी डरुसरुठी जललुहर डरुषद सेस डंडरुतून रुडडे ३०.०० लरुखरुंकी तरुतुद करुणुडरुत आलेली आहे.

२) कुटुंब कलुडरुण डकुषलस करुडरुकरुड - कुटुंब नलडुऑन नलरुडुीकरण शसुरुकुरलडरु डरुडत जे आरुगुड व इतर करुडरुकीरुी ऑरुनरुी ऑरुसुतीत ऑरुसुत केसेस डुरवृत केलेलुडरु आहेत तसेच सुतुरी/ डुरुष नलरुडुीकरण शसुरुकुरलडरु ऑरुसुतीत ऑरुसुत करुणरु-डरु सरुऑन डरुनरु डरुनरु डुरुसुतरुहनडरु डकुषलस वरुडड करुणुडरुसरुठी एकूण ॡ० हऑरुडरुकी तरुतुद केलेली आहे.

३) केसडेरु डुरी डंडरुडरुत सडुलतीस वरुडड - डुररुथडुीक आरुगुड केंदुररुत डेणरु-डरु व औषधुडडरुघरु घेणरु-डरु रुगणरुंस केसडेरु छडरुई करुणुडरुसरुठी एकूण रु. १६ .०० लरुख की तरुतुद केलेली आहे.

ॡ) शुवरुन दंश व सरुड दंश लस - जललुडुडरुतील डुररुडुीण डुररुगुडरुतील रुगणरुनरु शुवरुन दंश व सरुड दंश लस डुरवलडुणुडरुसरुठी एकूण रु.१ॡ लरुख तरुतुद केलेली आहे.

5) ऱ्हदयरुग, कॅन्सर, कलडणी या दुर्धरु आजाररुंकरु रुगणरुनरु जल.ड.सेस डंडरुतून आरुथलक सहरु जललुडुडरुतील डुररुडुीण डुररुगुडरुतील ऑनतेडुैकी शेतडऑरु, अलुडडुधरुक, दरुलरुदुरुडेरुषेखरुलील कलंवरु सुवरुतंतुरुड सैनुक असलुडरुस तुडरुनरु ऱ्हदयरुग, कॅन्सर, कलडणी या दुर्धरु आजाररुंकरु रुगणरुनरु जललुहर डरुषद सेस डंडरुतून आरुथलक सहरुडुडु डलले ऑरुते व तुडरुसरुठी रु. 15 .00 लरुखरुकी तरुतुद केलेली आहे.

अ) डुररुतुरुत व अती - 1) शरुसनडरुनुड हुडुसुलडलचे वुैदुडकीड डुरडरणडुरु असरुवे कलंवरु जललुहर शलुड कलकलुसक डरुंके वुैदुडकीड डुरडरणडुरु असरुवे

2) लरुडरुथुी सुलरुडरुडरु जललुडुडरुतील डुररुडुीण डुररुगुडरुतील असरुवरु.

3) लरुडरुथुी शेतडऑरु, अलुडडुधरुक, दरुलरुदुरुडेरुषेखरुलील सुवरुतंतुरुड सैनुक असलुडरुस तुडरुनरु

डुररुधरुनुड.

ब) योजना राबविण्याची पध्दत - या योजनेतून लाभ मिळण्यासाठी जिल्हा आरोग्य अधिकारी यांच्या नावे अर्ज करावा .

सोबत खालील कागदपत्र जोडावेत.

१) वैद्यकीय प्रमाणपत्र २) रहिवासीचा दाखला ३) उत्पन्नाचा दाखला ४) रेशनकार्ड झेरॉक्स

५) रुग्ण दारिद्र्यरेषेखालील असल्यास संबंधीत गट विकास अधिकारी यांचे प्रमाणपत्र असावे.

६) रु. २०, ५० , १०० रुपयाच्या मुद्रांकावर आजाराबाबत प्रतिज्ञापत्र (नोटरी) केलेले असावे .

६) वैद्यकीय अधिकारी विशेष प्रशिक्षण - नेहमीच्या प्रशिक्षण व्यतिरिक्त तातडीच्या प्रसंगी उदा :- सर्प दंश विषबाधा , साथरोग , पुरग्रस्त व ऱ्हदयरोग विषयक अध्यावत व नवनवीन संशोधनाची माहिती करुन देण्यासाठी शहरातील खाजगी रुग्णालये व शासकीय वैद्यकीय महाविध्यालये , यांचेशी समन्वयाने प्रशिक्षणाचा आराखडा करणे . जेणे करुन वैद्यकीय अधिकारी यांचे ज्ञान अध्यावत होऊन अधिक आत्मविश्वासाने सर्व तातडीच्या परिस्थिती ते हाताळू शकतील. त्यासाठी ५.०० लाख ची तरतूद केलेली आहे.

७) प्रयोगशाळा सूविधा - सर्व प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये पुर्वी केवळ हिवताप व क्षयरोग यांच्या निदानाची सूविधा उपलब्ध होती. जिल्हा परिषद सेस फंडातून आता रुपये १० लाखाची भरीव तरतूद करुन सर्वत्र विषमज्वर , कावीळ रक्त , लघवी तपासणीच्या सुविधा उपलब्ध करुन देण्यात येणार आहे.

८) क्ष - किरण सुविधा - जिल्हयातील निवडक ११ प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये जि प सेस फंडामधून क्ष-किरण सूविधा उपलब्ध करुन देण्यात येते. त्यासाठी रुपये ३० लाखांची तरतूद सन २००९-१० च्या अंदाज पत्रकात करण्यात आली आहे. जेणेकरुन फ्रॅक्चर , अपघात व इतर तातडीच्या प्रसंगी वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना रोगनिदान करणे सुकर होणार आहे.

९) कुपोषित बालकांना मुलद्रव्य व जिवनसत्व युक्त औषधे पुरविणे - कुपोषित बालकांना मुलद्रव्य व जीवनसत्व युक्त अन्न पुरविणे यासाठी रुपये ७ लाख ५० हजार इतकी तरतूद जिल्हा परिषद सेस फंडातून करण्यात आली आहे.

१०) एका मुलीवर शस्त्रक्रिया करणा-यांना आर्थीक मदत - समाजात मुलगाव मुलगी असा भेद कमी होण्यासाठी एका मुलीवर शस्त्रक्रिया करणा-यांना आर्थीक मदत देऊन जिल्ह्यात मुलींचे हजारी प्रमाण वाढावे यासाठी रुपये ५ .०० लाखाची तरतूद केलेली आहे.

११) प्राथमिक आरोग्य केंद्राना क्ष किरण यंत्रासाठी हिजेटायजर व इतर साहित्य सामुग्री पुरविणे-

क्ष-किरण सूविधा उपलब्ध असणा-या प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये क्ष किरण यंत्रासाठी हिजेटायजर व इतर साहित्य सामुग्री पुरविण्यासाठी जिल्हा परिषद सेस फंडातून रुपये २०.०० लाखाची तरतूद केली आहे.

१२)संस्थेतील प्रसूतीचे प्रमाण वाढावे यासाठी जिल्हयातील सर्व गरोदर मातांसाठी जिल्हयाच्या जन्मांचे सुक्ष्म नियोजन कृती आराखडा तयार करण्यात येत असून सर्व गरोदर मातांची ५ वेळा तपासणी रक्तक्षय प्रतिबंधन , अति जोखमीच्या माता यांचे वेळीच निदान करणे शक्य होणार आहे. संबंधित मातेची प्रसूती करण्यासाठी जवळची आरोग्य संस्था निश्चित करण्यांत येत आहे. संदर्भ सेवेसाठी ग्रामीण आरोग्य पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती , उपकेंद्र बळकटीकरण , रुग्ण कल्याण समिती मार्फत २० टक्के निधी राखीव ठेवण्यात येत आहे.